

מרוכה פרק שביעי בבא קמא

סג.

הוא כל חד וחד ופרט באנפיה נפשיה דרשינן ליה. כלומר היכא דליכא פרטי יתירי כל חד וחד מרבי כעין דידיה ולא דרשינן כוליה זהדי הדדי דליהו כעין הפרט שלמנה לרבות בעלי חיים שאין נצילתן מטמאה כדאמר לקמן [סד:] דתני דבי חזקיה שדי שור הנולד לתמלא אלמא כל חד וחד באפי נפשיה מדריש: א"ר. דכעין הפרט צלל דלדין הוא דמיימי לא נכתוב אלא חד מהני פרטי דבעלי חיים ומתרבי כעין הפרט כל שנבלמו מטמאה ומדכתב פרטי יתירי תנס ענין לרבות שאר בעלי חיים: קדוש צבורה. כעין שור ושה הוא דמתרבי מעטין הפרט דחמור לדמי ליה צמלת דלדין בעלי חיים ובצורה ונבלמו מטמאה אצל צדי ואיל דלא דמי ליה אלא צמתי לא להכי כתב שור דאם אינו ענין לו תנאו ענין לשאינו קדוש בצורה לדמי מיהת צמתי לפרטא צ"ח ונבלמו מטמאה ולעולם עופות לא: ה"ג א"ר לכתוב רחמנא שור וחמור שה גמא לי לאתויי עופות: ואימא טהורין. דמי לפרטא קצת דיש טומאה צנבלתם קצת לטמא צבית הצליעה: אצל עופות טמאים לא. דלית זהו טומאה כדאיתא בחולין (ד' ק:) יכול תהא נבלת עוף טמא מטמא צבדים אצית הצליעה ת"ל: נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה זה מני שאיסורו משום צל תאכל נבלה וטרפה יא' זה שאין איסורו משום צל תאכל נבלה וטרפה אלא משום צל תאכל טמא: פרי מפרי. ודל מולד וגפן מהרין למעוטי מים ומלח וכמיהוין ופטירות: גידולי קרקע. למעוטי דגים: מדני כפי. צראש הפרשה כלל ופרט כי יתן איש ודרשינן ליה צפק הזהב [צ"מ:ט] לענין שבעה שומרין למימר דאין נשבעין אלא על כעין הפרט שמטלטל וגופו ממון: ואי ס"ד האי על כל דבר פשע. דאחא לענין כפל למדרשה בכלל ופרט אחא ולא מתרבי לכפל אלא כעין הפרט לכתבינהו להני פרטי צקרא קמא ולדרוש כל חד באפי נפשיה כדקאמרת דהא צקרא קמא לאי האזי כלל ולענין כפל [לא] דרשינן כלל ופרט וקרא קמא דכתב ציה כלל ופרט לענין שבעה הוא דאחא כדכתב צתריה) ונקרא בעל הבית וגו': שלמה. יש לה סימנים כדאמרינן באלו מציאות (צ"מ דף טו.) מה שלמה מיוחדת שיש לה סימנים כו': למעוטי דבר שאינו מסויים. שאין לבעלים סימן בו שפטור מנכסל:

רעהו אמר רחמנא. ולא הקדש תימה לר"י ומאי אינטרין רעהו למעוטי הקדש מכפל טעונת טענת גנב הא ליכא שבעה צהקדש ולמסקנא דנפיק כפל ושבעה מחד קרא א"ש וא"ת דלקמן נפקא לן צפקין (ד' עו.) למעט הקדש מוגזב מצית האיש ולא מצית הקדש וי"ל

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

דהתם נמי לא מצית קדשיה דגבי הקדש נמי שייך לשון איש ולא משום דכתבי דמי (שמות טו) ה' איש מלמנה אלא משום דככל דבר שהוא לשון זכר שייך לשון איש ואשה על לשון נקבה כגון אשה אל אחותה בצקריס (שס טו) אלא התם ה"פ מצית איש דשייך ציה רעהו דכתבי ולא מצית הקדש ולא דגבי גנב (א) אינטרין למנקט האי לישנא למידרש ולא מצית הגנב נקט ליה נמי לענין הקדש (י): דהא ב' חד וחד דרשינן ב"ה ופרט באפי נפשיה. וא"ת והא

לקמן גבי ומתה הכסף דרשינן כוליהו פרטי צחמת וצפק קמא דקדושין (ד' י. וס) גבי עניקה וי"ל כיון דכתבי על כל פרטא דכתבי על שור על חמור על זה על שלמה ש"מ למידרש כל חד וחד פרטא באפי נפשיה אי נמי ע"כ אית לן למידרש כל חד פרטא באפי נפשיה ולמעט עופות דאי לאו הכי לשמוק מכוליהו פרטי ולכתוב שלמה לחודיה ותו לא דמשלמה אחי כל מיני צין בעלי חיים צין אינם צ"ח מכלל ופרט וכלל דמשום דהו צ"ח לא גריעי והשתא צמחיה כשהקשה ואימא מה הפרט מפורש דבר שנבלמו מטמאה כו' הו"מ למפקד קושא אחרימי לפי מה שסובר דאמרינן מה הפרט מפורש דבר המטלטל וגופו ממון לא לכתוב אלא שלמה לחודיה ולשמוק מכל שאר פרטי אלא הא דליפא ליה למיפק שנקשה דאפי' מה שאמרו אין אמת: ד"ה מטמא נבא. דממעט להו צמרת כהנים וצנחנים צ' מטמא (העוף) (ד' טט):

למה י. למהדר למכתב כלל אחרונה אלא לאו ש"מ כל ריבויא הוא לפי מאי דמסיק השתא

(כל ריבויא הוא השתא) נפיק מקרא דהא כלל ושבעה וא"ת ל"ל דכתב רחמנא כל הני פרטי לא לכתוב אלא כסף ומינה שמעינן דבר המטלטל וגופו ממון מכלל ופרט וכלל וכי תימא שלא הייתי דורשו לכלל ופרט משום דאינטרין כדדרשינן בשבעות (דף לו: וס ד"ה מה) מה כלים שנים והא ע"כ כלל ופרט דרשינן ליה בהזהב (צ"מ דף טו: וס ד"ה טו) לענין שבעה דאין נשבעין על הקרקעות ועל עצדים ושטרות וכפל ושבעה הכל אחד מדקאמר לכתבינהו להנך

פרטי התם והיכי הוה מצי למכתבינהו א"כ הייתי ממעט עופות טמאים שבעה אלא ע"כ אם תמעט מכפל ג"כ משבעה תמעט ועוד אי הוה כתיב להו התם לא הוה דרשינן להו גבי כפל אלא גבי שבעה לן דהני קראי קיימי אכפל ושבעה וי"ל כסף או כלים אינטרין (לכדדרשינן בשבעות מה כלים שנים כו' והא דדרשינן ליה צ' הזהב (שס) הכללי ופרטי וכללי אינו לא נאמר קאמר לצומר אינו לא נאמר על כל דבר פשע אייתר ליה כסף או כלים למה כלים שנים ולפי מה שפירשתי דכפל ושבעה הכל אחד כי היכי דדרשינן לענין שבעה מה כלים שנים הכי נמי לענין כפל וכן הא דממעטינן דבר שאינו מסויים הו' צין לענין שבעה צין לענין כפל ואפי' היכא דנשבע על ידי גלגול דצבר שאינו מסויים פטור הוא מכפל: (נשי) א"ר ב"ה ריבויא. אע"ג דצברייתא דריש להו כלל ופרט וכלל לאו משום דריש לקרא הכי אלא מאיזה טעם שיהיה מרבינן כל דבר המטלטל וגופו ממון ולפי שדרשה זו שגורה בצמרא נקט בענין זה: ה"ד למעוטי קרקעות. שטרות הוה ליה למעוטי צרישא דדמי טפי למעוטי דמוכח לקמן צ' צתרא (ד' ק:) דלמאן דלריש ריבויי ומיעוטי לא הוה ממעט אלא שטרות: וחד למעוטי עבדים. אע"ג דלעיל ילפינן עבדים מדאחוקא דקרקעות והא קוין דכתיב כל ריבויא צעי לכל חד ממעט ריבויא כיון דבר שאינו מסויים. פירש הקונטרס דבר שאין לבעלים סימן בו סימן מה לי צ' בו סימן מה לי אין בו סימן ומפרש ריבויא כיון ההיא דתנן בשבעות הדיינין (שבעות ד' מב: וס ד"ה על) אין נשבעין אלא על דבר שנמדה ושבמקל ושבמנין לאפוקי צית מלא מסרתי לך וכיס מלא והלה אומר מה שהנחת אהא נוטל אצל זה אומר עד החלון זה אומר עד הזיו חייב ומנא ליה הא צברא אי לא משום דדרשינן משלמה ועוד היינו יכולין לפרש דבר המסויים כי ההיא דצקרא הזהב (צ"מ ד' מה) מה נעל דבר מסויים כו' לאפוקי חצי רימון וחצי אגוז דלא וכן אמרינן לקמן (דף סד:) גבי דרשה דהמנא ממנא דאמר שדי חמור צין המנא ממנא דבר שאינו מסויים היינו חצי רימון וחצי אגוז דממעט להו מכפל ודבר שנמדה ושבמקל ושבמנין דמלכרי גבי חיוב שבעה תיפוק ליה ממשמעות דכי הוה זה ויש פסיקס * דגרסי לקמן לאתויי דבר שאינו מסויים ואין נראה דמהיכא הוה ס"ד למעוטי דאינטרין קרא לאתויי דאף על גב דממעטינן ליה לענין טענת גנב מכפל בגנב עצמו מהיכא אחי אלא למעוטי גרס וחק על פי שנתמעט מגנבו על פסוק הראשון ליה למעט גבך בפסוק האחרון עד שיעט הכתוב צהדיא דהא קרקעות עצדים ושטרות אינטרין למעוטי ולא יפסיק מהדדי: אע"ג דהא

פרטי התם והיכי הוה מצי למכתבינהו א"כ הייתי ממעט עופות טמאים שבעה אלא ע"כ אם תמעט מכפל ג"כ משבעה תמעט ועוד אי הוה כתיב להו התם לא הוה דרשינן להו גבי כפל אלא גבי שבעה לן דהני קראי קיימי אכפל ושבעה וי"ל כסף או כלים אינטרין (לכדדרשינן בשבעות מה כלים שנים כו' והא דדרשינן ליה צ' הזהב (שס) הכללי ופרטי וכללי אינו לא נאמר קאמר לצומר אינו לא נאמר על כל דבר פשע אייתר ליה כסף או כלים למה כלים שנים ולפי מה שפירשתי דכפל ושבעה הכל אחד כי היכי דדרשינן לענין שבעה מה כלים שנים הכי נמי לענין כפל וכן הא דממעטינן דבר שאינו מסויים הו' צין לענין שבעה צין לענין כפל ואפי' היכא דנשבע על ידי גלגול דצבר שאינו מסויים פטור הוא מכפל: (נשי) א"ר ב"ה ריבויא. אע"ג דצברייתא דריש להו כלל ופרט וכלל לאו משום דריש לקרא הכי אלא מאיזה טעם שיהיה מרבינן כל דבר המטלטל וגופו ממון ולפי שדרשה זו שגורה בצמרא נקט בענין זה: ה"ד למעוטי קרקעות. שטרות הוה ליה למעוטי צרישא דדמי טפי למעוטי דמוכח לקמן צ' צתרא (ד' ק:) דלמאן דלריש ריבויי ומיעוטי לא הוה ממעט אלא שטרות: וחד למעוטי עבדים. אע"ג דלעיל ילפינן עבדים מדאחוקא דקרקעות והא קוין דכתיב כל ריבויא צעי לכל חד ממעט ריבויא כיון דבר שאינו מסויים. פירש הקונטרס דבר שאין לבעלים סימן בו סימן מה לי צ' בו סימן מה לי אין בו סימן ומפרש ריבויא כיון ההיא דתנן בשבעות הדיינין (שבעות ד' מב: וס ד"ה על) אין נשבעין אלא על דבר שנמדה ושבמקל ושבמנין לאפוקי צית מלא מסרתי לך וכיס מלא והלה אומר מה שהנחת אהא נוטל אצל זה אומר עד החלון זה אומר עד הזיו חייב ומנא ליה הא צברא אי לא משום דדרשינן משלמה ועוד היינו יכולין לפרש דבר המסויים כי ההיא דצקרא הזהב (צ"מ ד' מה) מה נעל דבר מסויים כו' לאפוקי חצי רימון וחצי אגוז דלא וכן אמרינן לקמן (דף סד:) גבי דרשה דהמנא ממנא דאמר שדי חמור צין המנא ממנא דבר שאינו מסויים היינו חצי רימון וחצי אגוז דממעט להו מכפל ודבר שנמדה ושבמקל ושבמנין דמלכרי גבי חיוב שבעה תיפוק ליה ממשמעות דכי הוה זה ויש פסיקס * דגרסי לקמן לאתויי דבר שאינו מסויים ואין נראה דמהיכא הוה ס"ד למעוטי דאינטרין קרא לאתויי דאף על גב דממעטינן ליה לענין טענת גנב מכפל בגנב עצמו מהיכא אחי אלא למעוטי גרס וחק על פי שנתמעט מגנבו על פסוק הראשון ליה למעט גבך בפסוק האחרון עד שיעט הכתוב צהדיא דהא קרקעות עצדים ושטרות אינטרין למעוטי ולא יפסיק מהדדי: אע"ג דהא

פרטי התם והיכי הוה מצי למכתבינהו א"כ הייתי ממעט עופות טמאים שבעה אלא ע"כ אם תמעט מכפל ג"כ משבעה תמעט ועוד אי הוה כתיב להו התם לא הוה דרשינן להו גבי כפל אלא גבי שבעה לן דהני קראי קיימי אכפל ושבעה וי"ל כסף או כלים אינטרין (לכדדרשינן בשבעות מה כלים שנים כו' והא דדרשינן ליה צ' הזהב (שס) הכללי ופרטי וכללי אינו לא נאמר קאמר לצומר אינו לא נאמר על כל דבר פשע אייתר ליה כסף או כלים למה כלים שנים ולפי מה שפירשתי דכפל ושבעה הכל אחד כי היכי דדרשינן לענין שבעה מה כלים שנים הכי נמי לענין כפל וכן הא דממעטינן דבר שאינו מסויים הו' צין לענין שבעה צין לענין כפל ואפי' היכא דנשבע על ידי גלגול דצבר שאינו מסויים פטור הוא מכפל: (נשי) א"ר ב"ה ריבויא. אע"ג דצברייתא דריש להו כלל ופרט וכלל לאו משום דריש לקרא הכי אלא מאיזה טעם שיהיה מרבינן כל דבר המטלטל וגופו ממון ולפי שדרשה זו שגורה בצמרא נקט בענין זה: ה"ד למעוטי קרקעות. שטרות הוה ליה למעוטי צרישא דדמי טפי למעוטי דמוכח לקמן צ' צתרא (ד' ק:) דלמאן דלריש ריבויי ומיעוטי לא הוה ממעט אלא שטרות: וחד למעוטי עבדים. אע"ג דלעיל ילפינן עבדים מדאחוקא דקרקעות והא קוין דכתיב כל ריבויא צעי לכל חד ממעט ריבויא כיון דבר שאינו מסויים. פירש הקונטרס דבר שאין לבעלים סימן בו סימן מה לי צ' בו סימן מה לי אין בו סימן ומפרש ריבויא כיון ההיא דתנן בשבעות הדיינין (שבעות ד' מב: וס ד"ה על) אין נשבעין אלא על דבר שנמדה ושבמקל ושבמנין לאפוקי צית מלא מסרתי לך וכיס מלא והלה אומר מה שהנחת אהא נוטל אצל זה אומר עד החלון זה אומר עד הזיו חייב ומנא ליה הא צברא אי לא משום דדרשינן משלמה ועוד היינו יכולין לפרש דבר המסויים כי ההיא דצקרא הזהב (צ"מ ד' מה) מה נעל דבר מסויים כו' לאפוקי חצי רימון וחצי אגוז דלא וכן אמרינן לקמן (דף סד:) גבי דרשה דהמנא ממנא דאמר שדי חמור צין המנא ממנא דבר שאינו מסויים היינו חצי רימון וחצי אגוז דממעט להו מכפל ודבר שנמדה ושבמקל ושבמנין דמלכרי גבי חיוב שבעה תיפוק ליה ממשמעות דכי הוה זה ויש פסיקס * דגרסי לקמן לאתויי דבר שאינו מסויים ואין נראה דמהיכא הוה ס"ד למעוטי דאינטרין קרא לאתויי דאף על גב דממעטינן ליה לענין טענת גנב מכפל בגנב עצמו מהיכא אחי אלא למעוטי גרס וחק על פי שנתמעט מגנבו על פסוק הראשון ליה למעט גבך בפסוק האחרון עד שיעט הכתוב צהדיא דהא קרקעות עצדים ושטרות אינטרין למעוטי ולא יפסיק מהדדי: אע"ג דהא

1. ונתתה הכסף בכל אשר תאזה נפשך בבקר ובצאן וביין ובשקר ובכל אשר תשאלק נפשך ואכלת שם לפני יי אלהיך ושמחת אתה ויביתך: דברים יד כו
2. כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמר וגנב מבית דאיש אם יקוצא הגנב ישלם שנתו ככ ו

רבינו חננאל

ושקלינן וטרינן, ומרבינן עופות טהורות דאית בהו טומאה ... טמאה בבית הבליעה, משום דהא קרא (יתב) יתייא, אלא עופות טמאין דלית לנבילותן טמא... מנין שזה הדין נוהג בהן, ופיקוקן, כלל הוא שדין אותו בכלל ופרט, אבל כגון על כל דבר פושע ורבויה הוא, ואפילו עופות טמאין, וכל היכא דכתיב כל ריבויא הוא, והא גבי מעשר (דכ"ח) כל [דר] שנין ליה בכלל ופרט, ודברים פשוטים הן, שלקה למעוטי דבר שאינו מסויים בטען [...].

גליון הש"ס

תוס' ד"ה דבר וכו' לאפוקי חצי רימון. ע"י שנת דף כ"ג ע"ב תוס' ד"ה אמא: בא"ד דרביי לכתוב לאתויי דבר שאינו מסויים. עין צה"ש פ"ק דקדושין ס"י ב':

מוסף רש"י

פרי מפרי. ולו מולד, וכן מעשיהו ושכר ומתמרים, למעוטי כמיהו ופטירות ומים ומלח דלמי פרי מפרי (דע"ל ד: ע"ג ט"ז מלח ומים וכן שה, וענין מהלכות שורשיה המלכות (ש"ב) וכו' ודורלי קרקע. שטון מיון ודילין מן הקרקע (ש"ס) למעוטי דגים שאין נקטין כסף מעשר (וע"ל ד:). דכתב כי יתן איש אל רעהו, כסף או כלים לשמר וגו', פרשט שומר תנס היא, דמנא צהשאל (צ"מ ד') פרשה ראשונה בשומר תנס ושניה בשומר שכר ושלישית בשאל, וגי שומר תנס אף לו עליו אלא שבעה דכתיב ונקרא בעל בית כל האלהים אם לא שלח (ש"ב ש"ב טו.)